NAŠA BYSTRICA

DVOJMESAČNÍK PRE BYSTRIČANOV A NÁVŠTEVNÍKOV ZÁHOR. BYSTRICE • VYDÁVA MČ BRATISLAVA – ZÁHORSKÁ BYSTRICA • ROČNÍK XX, 2020/Č. 3

OTVÁRAME ŠKOLY AJ ŠPORTOVISKÁ

Viac na stranách **4 – 5**

ODIŠIEL OD NÁS DOBRÝ ČLOVEK

Viac na strane **16 – 17**

DNES MÁME KORONU, PRED DVESTO ROKMI NÁS KVÁRILA CHOLERA

Viac na strane **20 – 21**

ĎAKUJEME

Ďakujeme všetkým ktorí pomáhali. Čítajte na str. 5

OBSAH

EDITORIÁL 2

POSLANCI ROKOVALI NAJMÄ O ROZPOČTE A ÚSPORNÝCH OPATRENIACH 3

OTVÁRAME ŠKOLY AJ ŠPORTOVISKÁ 4 – 5

VYUČOVALI SME ONLINE 6

DO 1. ROČNÍKA ZŠ SA ZAPÍSALO 121 DETÍ 7

IDEME OPÄŤ DO ŠKOLY 7 – 8

KONTAJNERY MÁME NA TO, ABY SME ODPAD NAOZAJ TRIEDILI 9

AKTUAL 11 – 14

OKIENKO ZÁHORIA 15

FEJTÓN 15

ODIŠIEL DOBRÝ ČLOVEK 16 – 17

PAMIATKY V ZÁHORSKEJ BYSTRICI – POZNÁTE ICH? 18 – 19

DNES MÁME KORONU, PRED DVESTO ROKMI NÁS KVÁRILA CHOLERA 20 – 21

MFK ZÁHORSKÁ BYSTRICA V ČASE PANDÉMIE 22

V POHYBE AJ POČAS KARANTÉNY 23

EDITORIAL

O VOJNE VO VOJNE

Tento rok žijeme v znamení vojen. Oslavujeme 75. výročie ukončenia druhej svetovej vojny a zároveň sme vo vojne s koronavírusom.

Je paradoxné, že v ťažkých časoch mnohí ľudia ukážu svoju lepšiu tvár než v časoch mierových - dokážu viac dávať ako brať. Bojovníci v SNP ponúkli svoje životy pre život iných, bez nároku na odmenu. No svoje životy nasadzovali aj odvážni civilisti, ktorí povstaleckým bojovníkom v horách dávali poživeň a teplé šatstvo, prenasledovaným zase poskytovali úkryt.

A poďme k dnešku. Vojnu so zákerným vírusom sme zatiaľ viedli disciplinovane. Poctivo sme nosili rúška nie preto, aby sme chránili seba, ale spoluobčanov, od ktorých sme dodržiavali odporúčané vzdialenosti, trpezlivo sme vyčkávali v radoch pred obchodmi či úradmi. Úprimne sme potleskom z našich obydlí vyjadrovali vďačnosť bojovníkom v prvej línii – sestričkám, lekárom a celému zdravotnému personálu, ošetrovateľkám v domoch sociálnej starostlivosti. Ale potlesk si zaslúžia aj vojaci, policajti, hasiči, pedagógovia, zamestnanci pôšt a štátnych úradov, predavači v obchodoch a vôbec ľudia v zamestnaniach, v ktorých prichádzali do styku s možnými šíriteľmi nákazy.

Tešiť sa však môžeme aj z počinov ďalších ľudí dobrej vôle, ktorí síce nestáli v prvých líniách, ale výdatne pomáhali zo zápolia. Viaceré dobré duše pri počiatočnom nedostatku rúšok premenili svoje izby na krajčírske dielne, lebo sa „nezašili“, ale šili rúška nielen pre seba. Takisto sa treba poďakovať jednotlivcom a firmám, lebo robili charitu z vlastných síl a z vlastných prostriedkov.

Vojna s chorobou však priniesla aj ďalšiu, zvanú „ponorková“, ktorá nás priklincovala medzi múry domáceho väzenia. Miesto chodenia do prírody sme si chodili so svojimi spoluväzňami na nervy, v horšom prípade prichádzalo aj domáce násilie. Naše domovy sa premenili na domáce pracoviská a na rodinné školy, ktoré rodičov prerábali na pedagógov a pedagógov na ítečkárov. a to všetko za pochodu bez preškoľovacích kurzov. Akože nezatlieskať tejto rodičovsko-pedagogickej kombinácii?

Isteže, každá minca má aj svoj opak. Proti štýlu radšej dávať ako brať stojí, že radšej brať ako dávať, čo platí aj u nás. Predsa v druhej svetovej vojne proti slušným ľuďom stáli zástupy gardistov, arizátorov a udavačov. v súčasnosti napríklad aj zásluhou masívnej propagandy takzvaných vlastencov chceme od Európskej únie, keď tu tá potvora už je, viac brať ako jej dávať a ešte na ňu aj nadávať. Napríklad za to, že nám v mene akejsi solidárnosti vnucuje akési kvóty, koľko máme prijať emigrantov. Takéto samaritánstvo z kresťanskej lásky k blížnemu a k našej viere rázne odmietame. Veď by nám tí pohania určite prekuli náš kresťanský kríž na ich pohanský polmesiac!

Tak sa aspoň tento mesiac vytešujem z našej krajšej tváre, lebo aj maličkosť poteší.

Ján Grexa

Naša Bystrica vychádza dvojmesačne. Vydavateľ: Mestská časť Bratislava-Záhorská Bystrica, Námestie rodiny 1, Bratislava. IČO: 00604 887. Dátum vydania: 30. 05. 2020. Číslo ISSN: 1339-1399. Evidenčné číslo: MK SR EV 5658/18. Predseda redakčnej rady: prof. PhDr. Pavol Smolík, Art.D. Redakčná rada: Mgr. Martin Besedič, PhD. PaeDr. Zuzana Kaliariková, Bohuslav Blecha, Mgr. Martin Pavlík, prof. PhDr. Ján Grexa, PhD. Mgr. Marcela Jedináková. Šéfredaktorka: PhDr. Silvia Vnenková. Spolupráca: Mgr. Barbora Besedičová. Kontakty na redakciu: +421 2 65 95 62 10, nasabystrica@zahorskabystrica.sk. Inzercia: nasabystrica@zahorskabystrica.sk. Tlač: Varínska tlačiareň. Staršie čísla novín si môžete prečítať na webvej stránke MČ Bratislava-Záhorská Bystrica a v miestnej knižnici. Redakcia si vyhradzuje právo upraviť texty prispievateľov. | **Redakcia nezodpovedá za grafickú a gramatickú stránku inzercie.**

POSLANCI ROKOVALI NAJMÄ O ROZPOČTE A ÚSPORNÝCH OPATRENIACH

Úprava rozpočtu, dotácie pre občianske združenia, ale aj pomoc podnikateľom a úsporné opatrenia v súvislosti s COVID – 19. To boli hlavné témy rokovania poslancov v Záhorskej Bystrici.

Poslanci schválili druhú zmenu rozpočtu, ktorá počíta s navýšením príjmov o 140-tisíc eur z dotácie vlády SR na revitalizáciu športového areálu v Základnej škole na Hargašovej ulici. Znížili výdaje o 10-tisíc eur na zimnú a letnú údržbu najmä z dôvodu slabej zimy.

Rozdelili dotácie pre športové kluby, občianske, kultúrne a spoločenské združenia. Z celkovej sumy dotácií 47 600 eur ide najviac na šport, a to 35-tisíc eur.

Na minulom miestnom zastupiteľstve poslanci schválili vyčlenenie 30-tisíc eur z rezervného fondu pre potreby hygienických a bezpečnostných opatrení v súvislosti s COVID 19.

Poslanci zobrali na vedomie informáciu o úsporných opatreniach, ktoré prijal miestny úrad. Od mája do konca augusta bude zamestnancom úradu a materskej a školy a školského klubu detí vyplácať 80 percent priemernej mzdy. Podobne aj dohodárom a zmluvným partnerom boli znížené pušálne úhrady o 20 %. S niektorými zamestnancami došlo k dohode o prerušení pracovného pomeru na obdobie 4 mesiacov. Toto opatrenie sa netýka pracovníkov EKO čaty, ktorí sa aj v tomto období starajú o čistotu v obci a starostlivosti o zeleň. O 30 % sa znížia výdavky na kultúrne podujatia. Zastavia sa aj investičné akcie okrem tých, ktoré sú už rozbehnuté a na ktoré mestská časť dostala dotácie. Ide o dokončenie areálu školy, detských ihrísk či verejných obstarávaní na projekty a dodávateľov stavby rozšírenia základnej školy o 8 tried formou nadstavby školskej jedálne. Celkové úspory by mali predstavovať čiastku prevyšujúcu 200-tisíc eur.

Poslanci súhlasili so znížením nájomného za prenájom nebytových priestorov vo vlastníctve mestskej časti Bratislava – Záhorská Bystrica, od termínu vyhlásenia mimoriadnej situácie t. j. od 13. 3. 2020. Znižuje sa o 80 % z mesačnej sumy nájmu pre podnikateľské subjekty, ktoré boli nariadením krízového štábu nútené svoje prevádzky úplne zatvoriť. O 40 % z mesačnej sumy nájmu pre prevádzky, ktoré mohli čiastočne svoju podnikateľskú činnosť vykonávať napr. reštauračné zariadenia vydávajúce stravu v obmedzenom režime. Týka sa to najmä reštauračných zariadení, kaderníctva, kozmetiky... Nájmy budú znížené pre tých, ktorí podajú žiadosť a nemali ku dňu vyhlásenia mimoriadneho stavu podlžnosti voči mestskej časti. Podobne sa na tento rok znižuje o 50 % suma za zaujatie verejného priestranstva za terasy na Námestí rodiny.

Poslanci tiež vyjadrili súhlas so zverením časti areálu SOU energetického do správy mestskej časti Bratislava – Záhorská Bystrica. Ten by mal na základe dohôd BSK a magistrátu prejsť do vlastníctva hlavného mesta.

OTVÁRAME ŠKOLY AJ ŠPORTOVISKÁ

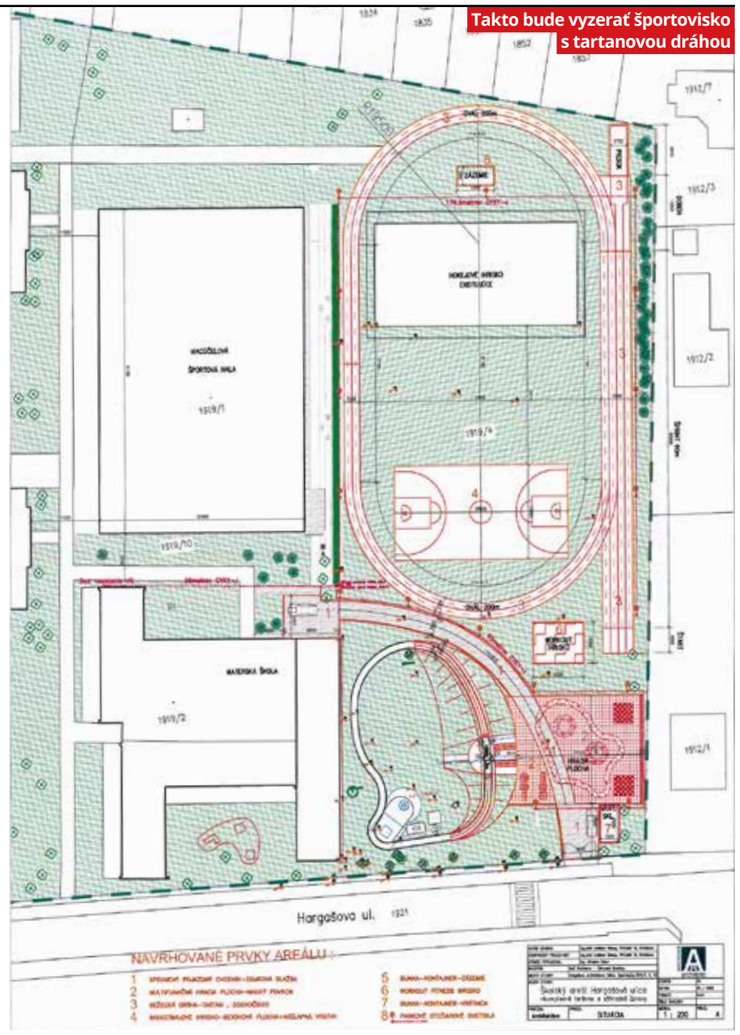

Takto bude vyzerať športovisko s tartanovou dráhou

Hygienicko-epidemiologické opatrenia sa postupne uvoľňujú, život sa pomaly vracia do „normálu“. O tom, ako ožíva Záhorská Bystrica a čo nás v najbližších dňoch čaká, sme sa rozprávali so starostom Jozefom Krúpom.

▶ *Súčasťou tohto čísla Našej Bystrice sú aj rúška. Prečo?*

Napriek tomu, že ich nosenie sa zvoľnilo, určite ich však ešte v nasledujúcich týždňoch zužitkujeme najmä v súvislosti s otvorením škôl a škôlok. V rámci dobrej spolupráce s Bratislavským samosprávnym krajom sme pre Záhorskú Bystricu a pre Lamač dostali 7 500 rúšok, z ktorých som ako župný poslanec odovzdal 4 000 starostovi Lamača Lukášovi Baňackému. Rúška darovala spoločnosť CZ Slovakia, za čo jej aj samosprávnemu kraju ďakujeme.

▶ *Od 1. júna sa otvára škola aj škôlka. Majú rodičia záujem o to, aby ich deti do týchto zariadení opäť nastúpili?*

Na základe dohody s vedením základnej školy sme rozhodli otvoriť 1. – 4. ročník. Piaty ročník sme neotvorili z dôvodu plynulého pokračovania dištančného vzdelávania žiakov 2 stupňa. Celkovo v základnej škole vzniklo 13 skupín, v ktorých je 80 % žiakov prvého stupňa, cca 230 žiakov. V škôlke sme zatiaľ vytvorili 4 skupiny pre 60 detí. Prijali sme výlučne predškolákov a deti zamestnancov našej školy v pomere 52 – 8. Ostatné deti prvý týždeň nevieme prijať, ale vedenie školy sa bude snažiť vytvoriť personálne podmienky tak, aby aj v súlade so zmenou opatrení mohli prijať ešte viac detí.

Detské ihriská sú už pripravené

▶ *Otvorili ste ale už aj detské ihriská a ďalšie športoviská. Ktoré konkrétne?*

Koncom mája sme už otvorili detské ihrisko pri Spoločenskom dome, na tzv. Plácku, na Strmom vŕšku a po dohode s developerom aj ihrisko Pod vŕškami. Otvorili sme aj časť školského areálu, konkrétne ihrisko s umelou trávou a prestrešené hokejbalové ihrisko. Sprístupnili sme aj športovú halu, ale zatiaľ iba pre športové kluby.

▶ *V akej fáze je budovanie detských ihrísk v školskom areáli?*

Tu sme tesne pred dokončením. Robia sa posledné sadové úpravy. Keď už hovoríme o školskom areáli, začíname s výstavbou bežeckej tartanovej dráhy. Uprostred nej bude basketbalové ihrisko a trávnatá plocha. Chceli by sme, aby dráha a športoviská boli dokončené k 1. septembru. No a v areáli sa dokončuje aj príjazdový chodník a plot zo strany Hargašovej ulice.

▶ *Ako to vyzerá s plánovanou nadstavbou školskej jedálne, kde by malo vzniknúť osem tried základnej školy?*

Máme platné stavebné povolenie a pripravujeme podklady pre verejné obstarávanie. Keďže výstavbu vieme realizovať iba za podmienky schválenia financií z EU fondov, musíme počkať na výzvu. Tá by mala byť vyhlásená do konca júla. Ak nám nám budú schválené financie, tak od septembra 2021 bude mať naša základná škola nová veľkú jedáleň a 8 nových tried.

▶ *Koronakríza ale mnohé plánované projekty zastavila.*

Áno. Museli sme obmedziť najmä mnohé kultúrne akcie. Nebudú ani Malé hody, lebo ťažko zabezpečiť, aby sa na jednom mieste, napríklad na námestí, zišlo iba povolených sto ľudí. Ale hľadáme riešenia, aby sme trochu zábavy a hudby predsa len medzi ľudí priniesli. Podobne chcem v júni obnoviť stretávanie sa s obyvateľmi na obľúbenej Kávičke so starostom. Kríza tiež pozastavila aj niektoré rekonštrukcie ciest a chodníkov.

▶ *Reštaurácie už pred pár týždňami otvorili svoje terasy. Pomohla im v tom nejako aj mestská časť?*

Áno, zastupiteľstvo schválilo 50-percentné zníženie nájmu za užívanie verejných priestranstiev, teda terás, keďže ich podnikatelia nemôžu kvôli hygienickým opatreniam využívať plnohodnotne.

▶ *Obnovuje sa aj komunikácia s hlavným mestom a župov. Čo spolu aktuálne riešite?*

V spolupráci so župou, teda BSK, finalizujú práce prevodu SOU energetického, tzv. Elektrovodu, do majetku hlavného mesta a následne mestskej časti. Pred pár dňami sa robili už geometrické zamerania jednotlivých pozemkov. V septembri budú prevod schvaľovať poslanci jednostlivých samospráv.

Pokiaľ ide o magistrát, dohodnutá je zatiaľ druhá etapa rekonštrukcie chodníka na Gbelskej ulici a oprava chodníka pred školou na Hargašovej ulici obidve by sa mali realizovať počas letných mesiacov.

Do konca roka je plánovaná výmena asfaltu na Bratislavskej ulici od zjazdu z Hodonínskej k televízii Markíza po kruhový objazd Petra a Pavla, ako aj osadenie reflexných dopravných značiek Pozor zver na Hodonínskej ulici smerom ku Krematóriu. Hlavnému mestu sme zaslali zoznam našich priorít, medzi ktoré patrí aj zvýšenie intervalov MHD. Požiadavka zmeny trasovania linky č.37 tak, aby jazdila aj po ulici pri Vápenickom potoku smerom na Strmé vŕšky namiesto linky č.36, ktorá by išla priamo k zástavke pri Tesco exprese, je stále otázna. Vyžaduje zo strany Dopravného podniku značné finančné náklady. Aby sme mali viac argumentov k tejto zmene trasovania, pripravujeme anketu, ktorú spustíme cez našu aplikáciu správy o meste – SOM Záhorská Bystrica a na našom webe.

Starosta Jozef Krúpa odovzdal 4 000 rúšok starostovi Lamača Lukášovi Baňackému

Keďže sa už pomaly blíži leto, želám vám všetkým, aby ste do teplých aj dovolenkových dní vyštartovali podľa svojich predstáv. Verím, že sa budeme postupne viac a viac stretávať už aj bez rúšok, aby sme videli úsmevy nielen v očiach.

Zhovárala sa: Silvia Vnenková

ĎAKUJEME

Mestská časť Bratislava – Záhorská Bystrica ďakuje za prejavenú ochotu všetkým dobrovoľníkom počas pandémie spojenej s koronavírusom Covid- 19. Na našu výzvu sa prihlásilo 20 obyvateľov, ktorí boli ochotní pomôcť.

Od vyhlásenia mimoriadneho stavu sme spoločnými silami zvládli zabezpečiť rozvoz obedov, roznos rúšok pre obyvateľov starších ako 60 rokov, nákup potravín rodinám v domácej karanténe a seniorom, šitie rúšok, zber bio odpadu v Eko centre, dezinfekciu verejných priestorov.

Konkrétne ďakujeme učiteľkám materskej školy, Michalovi Kocúrovi, Dagmar Jaburkovej, Paulíne Bendžálovej a Ondrejovi Ivančovi za pomoc pri doručovaní rúšok, členom Dobrovoľného hasičského zboru za zabezpečenie dezinfekcií verejných priestranstiev, členkám Miestneho odboru Slovenského Červeného kríža, Anne Špányiovej, Saške Liďákovej a Saške Krajčírovej za spoluprácu pri Jarnej akcii. Sestričkám z cirkevnej školy bl. Zdenky Schelingovej, Jozefíne Mrázkovej, Lenke Zámečníkovej, Lýdii Klotzmanovej aj neznámemu darcovi za ušité rúška, za službu v Eko centre Branislavovi Matliakovi, Branislavovi Slezákovi, Vladimírovi Mrázkovi, poslancovi Danielovi Liďákovi. Za konzultácie zdravotného stavu a psychickú podporu obyvateľom pani doktorke Dagmar Cingelovej. Za pomoc pri rozvoze obedov Zuzane Šišovičovej.

Pomocnú ruku podali aj zamestnanci úradu, ktorí svoju prácu odložili bokom a pomáhali pri balení rúšok, vybavovaní a rozvoze obedov a nakupovaní potravín a liekov.

Vašu pomoc a ochotu si veľmi vážime.

VYUČOVALI SME ONLINE

V Aktuali sme uverejnili názor riaditeľky našej základnej a materskej školy Zuzany Kaliarikovej na online vyučovanie a skúsenosť s ním. Dnes prinášame ďalšie názory.

Eva Gúcka, učiteľka: „V 21. storočí sa nedá spochybniť, že internet patrí medzi najväčšie úspechy digitálnych technológií. Stal sa prirodzenou, ale aj nevyhnutnou súčasťou nášho bežného a pracovného života. Okrem dospelých a študentov ho využíva stále viac žiakov a detí.

V dôsledku koronakrízy sme sa práve vďaka tejto skutočnosti akosi prirodzene presunuli zo školského prostredia do online výučby. Prvotné obavy učiteľov, ktorí nemali takmer žiadne skúsenosti s vyučovaním na diaľku, pominuli s pozitívnymi ohlasmi zo strany nielen rodičov ale i samotných detí.

Táto forma vyučovania v žiadnom prípade nenahradí plnohodnotný výchovno-vzdelávací proces v škole, upevňovanie medziľudských vzťahov či rozvoj sociálnych kompetencií. Je to však obrovská príležitosť, aby deti zostali v kontakte so školou a nestratili tak učebné návyky. Myslím, že práve teraz sa ponúka o to väčšia príležitosť viesť deti k samostatnosti, rozvoju tvorivosti a komunikačných zručností. Vďaka patrí aj rodičom, ktorí boli dôležitou súčasťou vzdelávacieho procesu: podporou učiteľa a oporou svojho dieťaťa. Zo dňa na deň som dostala príležitosť vykonávať svoju prácu formou home office. Výučba detí z domu je síce náročnejšia, no dá sa to zvládnuť a určite má zmysel. Netreba sa báť experimentovať a prijímať nové výzvy, ktoré nám život prináša.“

Mária Šebíková, zástupkyňa riaditeľky: „Je to zaujímavá, ale náročná skúsenosť. Vidíme sa, počujeme sa, ale chýba veľmi dôležitý osobný kontakt. Pri online vyučovaní vieme hneď kontrolovať a hodnotiť iba ústne odpovede. Vidíme, že žiaci pracujú, ale ako vypracovali písomné úlohy netušíme, nevieme ich skontrolovať a okamžite opraviť a žiakov usmerniť v správnej práci. So žiakmi sme v spojení niekoľkokrát do týždňa na hlavných predmetoch, kde sa snažíme preberať učivo, aby nástup do ďalšieho školského roka nebol taký náročný. Prácu musíme oživovať nielen rôznymi otázkovými aktivitami, ale aj rôznymi online kvízmi, doplňovačkami, online testami, ale aj prácou, do ktorej sa žiaci hneď zapájajú, čakajú a tešia sa na ňu, napríklad písanie a doplňovanie na tzv. bielej tabuli, ktorú ponúka naša komunikačná aplikácia. Určite ale takéto vyučovanie nie je vhodné na dlhodobé učenie, lebo osobný kontakt a socializovanie žiakov a učiteľov je veľmi dôležité.“

Monika Mikolášiková, učiteľka: „Pre mňa osobne je «onlinové“ vyučovanie veľmi zaujímavá skúsenosť a som za tú skúsenosť, pravdupovediac, vďačná. Všetci sme zas objavili iný rozmer vyučovania, získali sme počítačové zručnosti, naučili sme sa pracovať efektívne, žiaci samostatnejšie. No na druhej strane to hodnotím ako spôsob výučby, ktorý je len alternatívny, nie ideálny, ale v tomto kritickom období veľmi nápomocný. Pociťujem však veľkú absenciu živého kontaktu so žiakmi a kolegami, živé vyučovanie so všetkým, ako má byť. Socializácia je v živote človeka veľmi dôležitá a budovanie kontaktov v skutočnom svete, nie virtuálnom, sa nedá nahradiť. a ako učiteľ tiež hodnotím túto formu práce ako omnoho ťažšiu a náročnejšiu v zmysle komunikácie, kontroly aktivít a prác žiakov, spätnej väzby či samotného výkladu učiva, keďže všetko sa realizuje formou počítačovej techniky a je to zdĺhavejšie a prácnejšie.“

Triedy bolidlhé týždne prázdne

Tatiana Šulovská, učiteľka: „Online vzdelávanie je veľmi vhodné pre žiakov nielen v súčasnej situácii, ale aj pre žiakov dlhodobo chorých. Je to spôsob, kedy žiaci nestrácajú kontakt s učiteľom a, samozrejme, aj so svojimi spolužiakmi. Učiteľ nestráca prehľad o úrovni vedomostí svojich žiakov. Uľahčuje situáciu rodičom, ktorí sa musia aj naďalej venovať práci. Mne sa tento spôsob komunikácie s deťmi aj rodičmi veľmi osvedčil a vo veľkej miere nahrádza vyučovanie v tých predmetoch, ktoré sa touto formou dajú učiť. Podľa rodičov im to veľmi pomáha – dieťa učiteľa berie ako autoritu a k úlohám pristupuje zodpovednejšie.“

Lucia Poliaková, učiteľka: „Mojou prvou a hlavnou pohnútkou začať s online vyučovaním bola veľká túžba opäť vidieť naše deti, veľmi mi chýbal kontakt s nimi, na ktorý sme bežne zvyknutí v triedach. Chcela som vedieť, ako sa deti majú, aj ako sa im darí všetko zvládať, čo sa školy týka. Uvedomovala som si tiež, že je veľmi potrebný kontakt učiteľ – žiak kvôli spätnej väzbe od žiakov, dodatočnému vysvetleniu učiva, kontrole úloh, zodpovedaniu možných otázok od žiakov a tiež motivácie k učeniu sa – predsa len, keď žiak vie, že sa na online hodine stretne so svojím učiteľom a spolužiakmi, že sa budeme spoločne venovať učivu či jeho kontrole, je viac motivovaný učiť sa.

A, samozrejme, keďže učím jazyky, je viac než potrebné, aby žiaci jazyk aj počuli, aby mali možnosť sa navzájom počuť, precvičiť si vzájomnú konverzáciu. a to všetko online hodina umožňuje. Treba si však zachovať zdravú mieru, aby žiaci netrávili príliš veľa času online a to hovorím ako rodič, aj ako učiteľ. Nestihne sa na takej hodine síce prebrať toľko učiva ako v škole, je to náročnejšie kvôli technike, no myslím si, že online hodina za to stojí.“

DO 1. ROČNÍKA ZÁKLADNEJ ŠKOLY SA ZAPÍSALO 121 DETÍ

Zápis na školský rok 2020/2021 sa konal v období od 15. apríla 2020 do 30. apríla 2020 netradičným spôsobom z dôvodu mimoriadnej situácie spôsobenej šíriacim sa vírusom COVID-19. Deti, predškoláci, nemohli byť priamo prítomné na zápise v škole a ani nemohli absolvovať pohovory s učiteľkami. Zákonní zástupcovia len vypísali elektronickú prihlášku na našej školskej stránke. Potvrdzovací mail o zaregistrovaní elektronickej prihlášky spo-lu s jedinečným kódom bol hneď odoslaný zákonným zástupcom priamo na mail, ktorý zadali v prihláške.

Elektronickú prihlášku podali zákonní zástupcovia za 121 detí, z toho 61 chlapcov a 60 dievčat. Overovanie správnosti údajov v elektronických prihláškach, vlastnoručné podpísanie zákonnými zástupcami a odovzdanie ostatných materiálov potrebných k zápisu (prihláška do školského klubu detí, odporúčania o odklade školskej dochádzky, odporúčania o predčasnom zaškolení) škola uskutoční najneskôr do 15. júna, aby do 30. júna mohla vystaviť roz-hodnutia o prijatí alebo neprijatí.

Predškoláci, žiaľ, na zápise tento rok neboli

(zk)

IDEME OPÄŤ DO ŠKOLY

V triedach je dnes oveľa menej detí

Je to tu! Od 1. júna sa otvárajú školy a škôlky. Samozrejme, s obmedzeniami. Na dobrovoľnej báze a za prísnych hygienických podmienok (predpísané rozostupy, 12 detí v triede, rúška). Ako je na tento spôsob vyučovania pripravená naša škola? O otvorení škôl, ale aj o letných aktivitách sme sa rozprávali s riaditeľkou ZŠ a MŠ, Zuzanou Kaliarikovou.

Všetko sa dá zvládnuť, keď sa chce. Dôležité je, či nástup do školy prinesie efektívne a kvalitné splnenie výchovno-vzdelávacích cieľov. Meniť pravidlá mesiac pred koncom školského roka bude náročné. Kým si žiaci a učitelia nové pravidlá osvoja, bude koniec školského roka.

Za posledné tri mesiace sme rozbehli online vyučovanie, dištančné vzdelávanie, nový systém pre žiakov aj učiteľov. Konečne sme si tento systém nejako osvojili, budeme ho musieť zase meniť.

Pri otvorení školy budeme musieť dodržiavať bezpečnostné opatrenia, ktorých nebude málo. Obmedzený počet žiakov a detí v triedach, nástup žiakov len 1. – 5.ročníka ZŠ, ostatní budú pokračovať v online výučbe a dištančnom vzdelávaní, pedagogickí a nepedagogickí zamestnanci z rizikových skupín, mnohí učitelia 2. stupňa učia na 1. stupni a naopak, toto všetko skomplikuje prevádzku školy. Najviac nie som stotožnená s tým, že škola má fungovať na dobrovoľnej báze. Keby som mohla rozhodnúť o tom ja, či otvoriť školy ešte v tomto školskom roku za takýchto podmienok a pri dodržiavaní všetkých bezpečnostných opatrení, neotvorila by som ich. Ak by sme sa mohli vrátiť do starých koľají, otvorila by som školu hneď zajtra.

▶ *Je Záhorská Bystrica pripravená na tzv. letnú školu? Ako by v praxi mohla vyzerať?*

Nenazývala by som to letnou školou. Škola sa končí 30. júna a 1. júla sa začínajú letné prázdniny. Žiaci sa učili celých 10 mesiacov, hoci bola škola zavretá. Učili sa z domu, plnili zadané úlohy, zúčastňovali sa na online vyučovaní, vzdelávali sa dištančnou formou,

zaslúžia si oddych. Oddych si zaslúžia aj učitelia a, samozrejme, rodičia, ktorí posledné tri mesiace mali na pleciach aj časť povinností učiteľov. Počas letných mesiacov vieme ponúknuť rodičom, ktorí potrebujú pracovať, letný školský klub detí. Školský klub detí by v lete zabezpečoval oddychovú a rekreačnú činnosť, vrátane didaktických hier na precvičovanie a opakovanie učiva.

Text: (sv), Foto: archív

NAŠA ANKETA

Myslíte si, že je vhodné, aby išli deti v júny do školy/škôlky?

Martin - otec 3 detí:
Plne súhlasím s návratom detí do škôl. Som otcom 3 detí, z toho dvaja navštevujú 1. stupeň, manželka dochádza do práce, ja mám možnosť pracovať formou „home office" a vidím, že takéto vzdelávanie má ďaleko od ideálu. Myslím si, že osobný prístup učiteľa je nenahraditeľný a hoci sa školy otvoria len na posledný mesiac, verím, že tento čas dá deťom v škole veľmi veľa.

Lucia - mama piatačky
Nie, podľa mňa si deti aj učitelia zvykli na tento režim a neviem si predstaviť meniť ho na jeden mesiac. Tiež to bude ťažké pre učiteľov, zvládať deti v škole aj online vyučovanie.

Tomáš - otec škôlkarky
Do škôlky áno, do školy nie. Mesiac v škole nebudú nič podstatné robiť a mesiac v škôlke dá deťom veľa a pomôže to aj rodičom, ktorí nemôžu nechať deti doma samé. Škôlkari potrebujú kolektív a kamarátov. Rozhodnutia rodičov sú individuálne, každý má inú rodinnú situáciu.

Mária - mama dvoch školákov a škôlkara
Súhlasím so slobodným rozhodnutím rodičov poslať deti do školy či škôlky so sprísnenými hygienickými opatreniami. Každý rodič vie, čo je pre ich dieťa v danej situácii lepšie. Ja som deti do školy a škôlky v predbežnom zisťovaní záujmu prihlásila.

Západoslovenská distribučná odstránila graffiti na Vrbánskej ulici

Stav detského ihriska deň po otvorení – piesok vynosený z pieskoviska na dopadových plochách...

Klaudie Valuškovej

Nezisková organizácia
Klaudie Valuškovej

Príspevok 2 % z Dane z príjmov

na podporu vážne chorých detí a zdravotne znevýhodnených ľudí

ĎAKUJEME

www.klaudiavaluskova.sk
www.klaudiavaluskova.com

MÁJOVÉ BRIGÁDY

V máji sa po uvoľnení opatrení spojených s pandémiou vírusu konalo v mestskej časti niekoľko brigád. Mužský tím florbalistov Tsunami poupratoval priestory športovej haly a v školskom areáli pomohli s vyrovnaním terénu navozením zeminy.

Obyvatelia Plánok mali tradičnú prvomájovú brigádu, ktorú organizujú už niekoľko rokov. Vyčistili prístupové cesty a okolie potoka v lokalite. Vyzbierali množstvo bio odpadu a komunálneho odpadu. Likvidáciu odpadu zabezpečila mestská časť Záhorská Bystrica. Tradičný guláš sa však nekonal...

Text a foto: (dn)

KONTAJNERY MÁME NA TO, ABY SME ODPAD NAOZAJ TRIEDILI

V Záhorskej Bystrici máme už niekoľko rokov kontajnery na papier, plasty a sklo. Postupom času pribudli kontajnery na textil a jedlé oleje. Slúžia na to, aby sme odpad naozaj triedili a šetrili tak životné prostredie.

Stanovíšť kontajnerov je 30 a v nich je umiestnených viac ako 180 kontajnerov. Sú rozmiestnené po celej mestskej časti tak, aby boli dostupné pre všetkých obyvateľov. Záhorská Bystrica má v stanovištiach umiestnený najväčší počet kontajnerov na počet obyvateľov zo všetkých mestských častí. Aj z tohto dôvodu je potrebné neustále udržiavať priestory s kontajnermi čisté. Mnohé stanovištia netreba dočisťovať, ale nájde sa aj niekoľko výnimiek a to na Trstínskej alebo Zárubovej ulici v lokalite Krče, kde sú stanovištia najmä po víkendoch pravidelne preplnené a množstvo odpadu je vedľa kontajnerov. Vietor často odpad rozfúka po okolí.

Všeobecne záväzné nariadenie Záhorskej Bystrice zakazuje ukladať odpad mimo nádob na to určených. Problém nie je v množstve kontajnerov alebo v počte vývozov, ale v tom, že niektorí ľudia vhadzujú do kontajnerov nestlačené papierové škatule alebo plastové fľaše. V horšom prípade vhadzujú do nádob na triedený odpad zmesový komunálny odpad, čím separované zložky znečisťujú a potom ostáva menej priestoru v kontajneroch na odpad, ktorý tam patrí. Chceme požiadať všetkých obyvateľov o dodržiavanie čistoty v stanovištiach kontajnerov a na verejných priestranstvách. Je potrebné si uvedomiť, že verejné priestory sú spoločné a záleží najmä na nás všetkých, ako budú vyzerať ulice, prípadne zelené plochy v našej mestskej časti.

V zbere separovaného odpadu z rodinných domov pripravuje magistrát zmenu vo VZN. Obyvatelia budú separovať odpad priamo v domácnostiach a v určený deň odvozu vytriedený odpad v označených vreciach vyložia pred bránu na dostupné miesto. Aj táto zmena zberu je reakciou na častý neporiadok v okolí kontajnerov na separovaný odpad. Ďakujeme všetkým, ktorí sa správajú zodpovedne a správne separujú vyprodukovaný odpad.

Text a foto: Dominik Neradovič

Neporiadok v stanovišti kontajnerov na Trstínskej ulici počas víkendu sa opakuje pravidelne.

Stav stanovišťa kontajnerov po predĺženom víkende na Zárubovej ulici v lokalite Krče.

Letné futbalové kempy Záhorská Bystrica 2020

Ročníky	Termín	Tréner	VS
2011 – 2014	20.7. – 24.7.	Vladimír Kozubík, Monika Blechová	20200701
2011 – 2014	27.7. – 31.7.	Vladimír Kozubík, Monika Blechová	20200702
2007 – 2010	3.8. - 7.8.	Milan Jakubík, Nicolas Jakubík	20200801
2008 – 2011	10.8. – 14.8.	Rudolf Rehák, Nicolas Jakubík	20200802
2004 – 2008	17.8. – 21.8.	Jozef Prokop, Nicolas Jakubík	20200803

V denných futbalových kempoch sú pre vaše deti zabezpečené:

- *desiata, obed a olovrant*
- *celodenný pitný režim*
- *odpočinok*
- *športové materiálne zabezpečenie*

Denný program zahŕňa:

- *futbalové tréningy a športové hry*
- *výlety do prírody a turistika*
- *sledovanie videí s futbalovou tematikou**

*počas oddychu a v prípade nepriaznivého počasia

Cena kempu: 135 eur **

** zvýhodnená cena 90 eur pre druhého súrodenca

Úhradu vykonajte na náš účet **SK48 0200 0000 0038 3865 8459**, ako variabilný symbol (VS) uveďte podľa kempu **20200701** resp. **20200702** resp. **20200801** resp. **20200802** resp. **20200803** a do popisu transakcie meno a priezvisko dieťaťa. Alebo použite jednoduchú a komfortnú VIAMO platbu načítaním VIAMO QR kódu vo VIAMO aplikácii (do správy doplňte meno a priezvisko dieťaťa a zmeňte identifikátor platby/VS podľa kempu)

Kontakt:
Jozef Prokop
Tel: 0907 787 642
E-mail: info@mfkzb.sk
Prihlasovací formulár: www.mfkzb.sk/kemp2020
Prihlášky akceptujeme do: 15.6.2020

VIAMO platba

NAŠA BYSTRICA AKTUAL

DVOJMESAČNÍK PRE BYSTRIČANOV A NÁVŠTEVNÍKOV Z. BYSTRICE • VYDÁVA MČ BRATISLAVA – ZÁHORSKÁ BYSTRICA • ROČNÍK III., 5/2020 • BEZPLATNÉ

Blahoželáme k jubileu!

Je dodnes vášnivým tenistom a dušou športového života Záhorskej Bystrice. Vo svojej zbierke má ocenenie Športovec roka v kategórii Osobnosť. Do našej obce priviedol veľa športových osobností zvučných mien. Bol by ich naozaj dlhý zoznam. Reč je o Martinovi Filovi, ktorý sa v minulých dňoch dožil významného jubilea. Srdečne mu aj za našu redakciu blahoželáme a do ďalších rokov želáme najmä pevné zdravie!

Text: redakcia, Foto: archív

Prvé sväté prijímanie bude neskôr

Poslednú svätú omšu sme v plnom kostole slávili 8. marca. Potom sme sa všetci zoči-voči na omši stretli až po dvoch mesiacoch, konkrétne 10. mája. Pán farár Ľudovít Pokojný ju v krásnom počasí slúžil v parku, aby mohli omšu sláviť všetci veriaci spolu. Do kostola totiž môže kvôli hygienicko-epidemiologickým opatreniam prísť len sto ľudí. *„Bol som veľmi rád, že môžem slúžiť omšu opäť zoči-voči našim veriacim. Považujem to za nový začiatok v živote našej komunity,“* povedal Ľudovít Pokojný. Keď bude ešte príležitosť, omšu bude slúžiť aj vonku. Pandémia posunula aj termín prvého svätého prijímania o dva týždne. Bude 20. júna a keď to počasie dovolí, tak bude v parku.

Text: (sv), Foto: archív

Čaká nás sčítanie obyvateľstva

Sčítanie obyvateľstva sa uskutoční inak ako v minulosti – na dve etapy v roku 2020 a 2021. Už to nebude formou sčítacích komisárov, ktorí budú navštevovať jednotlivé domácnosti. Jeden zdroj podkladov bude pripravovať priamo náš miestny úrad. Potom sa budú, v prípade bytových domov, vyžadovať cez správcov či zástupcov vlastníkov ďalšie sumárne informácie. Údaje, ktoré vzídu zo sčítania obyvateľstva sú základným faktorom, ktorý ovplyvňuje aj financovanie samospráv. Koľko budeme mať obyvateľov, toľko peňazí z podielu výnosu z daní z príjmu fyzických osôb dostaneme. Preto je mimoriadne dôležité, aby sa v našej mestskej časti prihlásili na trvalý pobyt všetci, ktorí tu reálne aj bývajú. Druhou dôležitou záležitosťou je poriadok v údajoch napísaných v občianskych preukazoch. Súpisné číslo uvedené v adrese na preukaze by totiž malo sedieť s evidenciou na liste vlastníctva z katastra.

Text: (sv), Foto – erb ZB

Na námestí vyrástli kvety

Zamestnanci Miestneho úradu za krásneho počasia vysádzali kvety trvaliek a letničiek do záhonov okolo jestvujúcich stromov. Listy a kvety zmesi Sandra sa budú vyfarbovať do fialovej farby. Každý okamih vegetačného obdobia bude veľmi atraktívny, pretože tvary kvetov a celkový vzhľad sa budú navzájom rýchle meniť. Zmes Leonieke predstavuje koncept s viacfarebným kontrastom druhov napr. Rudbeckia, Echinacea, geranium, Pennisetum a iné. Jar bude mať vďaka jarným cibuľovým kvetinám ružový nádych. Všetky záhony sú doplnené rôznymi druhmi letničiek ako Georgyne, Verbeny, Nicotiana, Anemone, Cosmos a iné.

Text a foto: (vh)

Otvorili sme detské ihriská

Súčasťou štvrtej fázy sa život dostáva ešte viac do normálu. Otvorené sú už všetky detské ihriská. Na ihrisku pri Spoločenskom dome sme urobili revitalizáciu a úpravu herných prvkov, nové pieskovisko a dopadové plochy. Všetky sme zároveň dezinfikovali. Samozrejme, nestačí upratať len pred otvorením. Ihriská upratujeme každý deň. Priznávame, že nás mrzí, keď vidíme, že je poriadok na ihrisku ľahostajný samotným deťom, ale aj ich rodičom. Deti nosia piesok na dopadové plochy, čo môže byť aj nebezpečné. Dopadové plochy, ale chodníky sa od piesku aj zle čistia. Nehovoriac o tom, že potom chýba v pieskovisku...

Text a foto: (mk)

Pýtali sme sa za vás na výrub stromov

Od našich čitateľov sme dostali viacero otázok týkajúcich sa výrubu drevín na pozemkoch smerom do Marianky, medzi ulicami J. Vachovského a P. Blahu aj za vodárňou. Odpovedal nám Ing. Jozef Mok, predseda Lesného pozemkového spoločenstva: „Koncom minulého roka a začiatkom tohto sme čistili naše pozemky od náletových drevín. Na tieto práce sme mali riadne povolenie z MÚ Záhorská Bystrica. Išlo o pozemky, kde boli sťažnosti, že sa neudržiavajú. Mali sme úmysel tieto pozemky ohradiť, no v súčasnosti máme záujemcov o dlhodobý prenájom týchto pozemkov na individuálnu výstavbu. v prípade vyriešenia zápisov do katastra budú prenajaté. Iné výruby okolo vodných tokov môže realizovať povodie Moravy ako ich správca. O iných výruboch na našich pozemkoch nevieme.“

(sv), Ilustračné foto: archív

Deň detí oslávime komorne

Každý rok to bol sviatok, na ktorý sme sa všetci tešili. s láskou ho pre naše deti organizoval nielen miestny úrad, ale aj pani učiteľky a mnohí dobrovoľníci. Tento rok Medzinárodný deň detí bude, žiaľ, bez veľkého spoločného programu, bez zaujímavých hostí a bez akýchkoľvek atrakcií. Napriek tomu na naše deti nezabudneme a určite svoj sviatok oslávia spolu s rodičmi a starými rodičmi, možno aj s niektorými kamarátmi. Myslíme na nich aj my, v redakcii a želáme im krásne, radostné a spokojné detstvo.

Text: Redakcia, Foto: archív

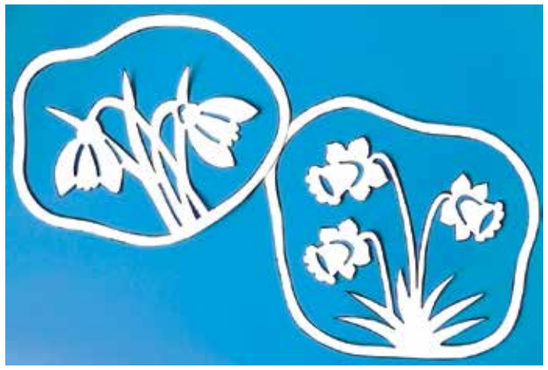

Záhorská, rozkvitni a poďakuj!

Mnohé mestské časti volili rôzne formy poďakovania všetkým, ktorí sa počas koronakrízy o nás starali, ktorí si nemohli dovoliť mať home office či byť na „óčeerke“. Teda všetkým lekárom, sestričkám, zdravotníckemu personálu, ale aj vodičom MHD, poštárom, mnohým úradníkom, policajtom, hasičom... Niektorí dávali do okien sviečky, iní zase lepili na okná srdiečka. My vás vyzývame, aby ste nakreslili, vyfarbili a vystrihli všelijaké pestré kvetinky a nalepili ich do svojich okien. Uvidíme, koľkí z nás nezabudli na tých, ktorí boli a ešte stále sú v prvej línii.

Text: redakcia, Ilustračné foto: archív

V najbližších týždňoch vás môžu navštíviť geodeti

V mesiacoch máj až júl bude v katastrálnom územní obce Záhorská Bystrica vykonávať Geodetický a kartografický ústav Bratislava geodetické činnosti na geodetických bodoch, ktoré sa nachádzajú aj na súkromných pozemkoch a stavbách. Prosíme vás preto o súčinnosť pri výkone geodetických prác. Kontakt na realizátora prác je uvedený na úradnej tabuli obce. K dispozícii je aj internetová stránka www.geoportal.sk s odpoveďami na najčastejšie otázky týkajúce sa geodetických bodov GZ, ako napr. zatepľovaní budovy, ako aj spôsob postupu pri rekonštrukcii a napr. zatepľovaní budovy, ktorý je nevyhnuté dodržať pre zachovanie plnej funkcionality geodetického bodu.

Stromy sú orezané

Náš zmluvný partner Ľubomír Fádlik, odborník na bezpečný orez stromov, v minulých dňoch orezal stromy na detskom ihrisku na Hargašovej ulici, na Gbelskej pred miestnym úradom a pri pošte, v Rezidencii a v školskom areáli. Stromy sú tak nielen odborne ošetrené, ale aj bezpečné pre okoloidúcich.

Text: (dn), Foto: (mm)

Darujte 2 % zo svojich daní

Každoročne sa po podaní daňového priznania môžu fyzické osoby aj podnikatelia rozhodnúť, komu venujú 2 percentá zo svojich daní. Podporia tak činnosť niektorej neziskovej organizácie či občianskeho združenia.

Tento rok je situácia trochu iná. Niekto daňové priznanie podal, niekto si ho odložil na jún. Koronavírusová pandémia zmenila aj pravidlá darovania dvoch percent. Fyzické osoby tak môžu spraviť do mesiaca od skončenia pandémie a právnické osoby až do dvoch mesiacov. Takže čas ešte všetci máme.

PRINÁŠAME ZOZNAM ORGANIZÁCIÍ, KTORÉ SÍDLIA V ZÁHORSKEJ BYSTRICI A KTORÉ SA O VAŠE 2 % UCHÁDZAJÚ.

NÁZOV ORGANIZÁCIE/ OBCHODNÉ MENO	PRÁVNA FORMA	IČO	ADRESA	KONTAKT
Nezisková organizácia Klaudie Valuškovej	Nezisková organizácia	42166772	Štefana Majera 3, 841 06 Bratislava	www.mobilitano.sk/#podportenas
Spoločenstvo priateľov Stolného tenisu Záhorská Bystrica	Občianske združenie	42173906	Tatranská 32, 841 06 Bratislava	www.stolnytenis-zahorskabystrica.sk/sk/2-z-dani.html
Združenie Gerion	Občianske združenie	37999958	Tešedíkova 91/A, 841 06 Bratislava	www.gerion.sk
Sila dobrého slova – aktivity Evy Frickej	Neinvestičný fond	31748384	Čsl. tankistov 54, 841 06 Bratislava	www.sila-dobreho-slova8.webnode.sk
Hlas nádeje	Občianske združenie	30855713	Štefana Majera 9, 841 06 Bratislava	www.mc-blzdenky.sk
Pozitívum v nás	Občianske združenie	42265274	Trstínska 31, 841 06 Bratislava	www.pozitivumvnas.sk/o_nas.html
Spevácky zbor Apollo	Občianske združenie	30869404	Záhumenská 3, 841 06 Bratislava	www.apollo-choir.sk
Klub dôchodcov – Záhorská Bystrica	Občianske združenie	42269881	Námestie Rodiny 1, 841 06 Bratislava	www.zahorskabystrica.sk/klub-dochodcov/
MFK Záhorská Bystrica	Občianske združenie	50934872	Plavecká 7022/3, 841 06 Bratislava	www.mfkzb.sk/2perc
MKF Slovan Záhorská Bystrica	Občianske združenie	42446996	Bratislavská 37/A, 841 06 Bratislava	
DETI a UMENIE pri ZUŠ J. Kresánka	Neinvestičný fond	31746705	Karloveská 3, Karlova Ves	www.zuskresanka.sk
Alergomed	Nezisková organizácia	36077933	Záhorská 17, 841 06 Bratislava	www.dvepercenta.sk
Opatrovateľka	Nezisková organizácia	42166691	Tatranská 34, 841 06 Bratislava	www.opatrovatelkano.sk
Šanca pre nechcených	Občianske združenie	50076396	Hruškový sad 18, 841 06 Bratislava	www.sancaoz.sk
Telovýchovná jednota „Záhorák“ tenisový klub	Občianske združenie	30787556	Trstínska 11, 841 06 Bratislava	www.dvepercenta.sk

Naša Bystrica AKTUAL. Vydavateľ: Mestská časť Bratislava-Záhorská Bystrica, Námestie rodiny 1, Bratislava. IČO: 00604 887. Dátum vydania: 28. 5. 2020. Číslo ISSN: 2585 – 9161. Evidenčné číslo: MK SR EV 5658/18. Predseda redakčnej rady: prof. PhDr. Pavol Smolík, Art.D. Redakčná rada: Mgr. Martin Besedič, PhD. PaeDr. Zuzana Kaliariková, Bohuslav Blecha, Mgr. Martin Pavlík, prof. PhDr. Ján Grexa, PhD. Mgr. Marcela Jedináková. Šéfredaktorka: PhDr. Silvia Vnenková. Spolupráca: Mgr. Barbora Besedičová. Kontakty na redakciu: +421 2 65 95 62 10, nasabystrica@zahorskabystrica.sk. Inzercia: nasabystrica@zahorskabystrica.sk. Tlač: Varínska tlačiareň. Staršie čísla novín si môžete prečítať na webovej stránke MČ Bratislava-Záhorská Bystrica a v miestnej knižnici. Redakcia si vyhradzuje právo upraviť texty prispievateľov. | **Redakcia nezodpovedá za grafickú a gramatickú stránku inzercie.**

OKIENKO ZÁHORIA

Pri jarnom upratovaní našla moja babka zväzok časopisov pre školskú mládež z roku 1947 s názvom Okienko Záhoria. Články sú zaujímavé aj dnes. Niečo pre poučenie, pre zábavu, objavili sa aj básničky. Pri listovaní som našla takúto rozprávku *(uvádzam ju v pôvodnom znení, bez úprav)*:

TRPASLÍCI NA HOLOM VRCHU

Za Záhorskou Bystricou vypína sa vrch, ktorý dedinčania pomenovali Holým vrchom. Z jari býva pokrytý sviežou, zelenou trávou, ale v lete Holý vrch dostáva farbu schnúcej trávy. Zďaleka vidieť roztratené stádo strakatých kráv, ktoré lenivo tiahnu hore vrchom. Pastier kde-tu zapráska bičom, i pes zašteká na rozpustilé kozy, ktoré sa spínajú po kríkoch hlohu, jediným to väčším porastom tohto vrchu. Voľakedy bolo tu ináč. Husté lesy pokrývaly celé okolie. Boly domovom zbojníkov, lúpežníkov a dobrodruhov. A ešte dávnejšie, keď pohádka počítala i toto miesto do svojho kráľovstva, bolo ono domovom trpaslíkov. Tam, kde je teraz starý kameňolom, bol vraj vchod do ich podzemnej ríše. Dnes je pravda zatarasený, márne by sme ho hľadali. Len drobné kamienky svojou podobou pripomínajú náčinie malých ľudí. No náš ľud a najmä deti veria, že sú to iste skamenené motyčky, lopaty a nádoby, ktoré niekedy používali trpaslíci.

Veselo tu bývalo za teplých letných nocí, kedy trpaslíci opúšťali svoj skalný domov a vyšli si na posiedky medzi veselých obyvateľov lesa. Bol to vtedy iný les... Žily v ňom bohyne, víly a tam ďalej, v potokoch a jazerách Železnej studničky, kráľovaly si rusálky s čaptavým zeleným vodníkom.

Všetko sa to schádzalo pri svite mesiaca na pasekách alebo na lesných čistinkách. Trpaslíci, najmenší z týchto pohádkových bytostí, posadali si do kruhu a pokyvkujúc dlhými, vážnymi bradami, prizerali sa na hybké nôžky kráľovnej víl, ktorá tu tančila pri hudbe vetríka. Dlhovlasé rusálky chytaly lúče mesiaca do bieluškých dlaní a vplietaly si ich do vlasov. Zábavu dovŕšil čaptavý vodník, ktorý si dával zakaždým zahrať veselú hopsa-polku. Všetko sa veselilo, všetko sa smialo, až do svitu rána, kedy vychádzajúce slnko urobilo koniec hodovaniu nočných bytostí. Víly utiahly sa do hlbokých lesov, trpaslíci do svojej skaly na Holom vrchu a rusálky s vodníkom do jazier Železnej studničky.

Takého hodovanie sa opakovalo no po noc, kým neprišli sem ľudia. Húževnatou prácou klčovali lesy, aby si tu vybudovali svoje dediny a polia. Pohádkové bytosti takto rušené opustily toto miesto. Vtedy iste odsťahovali sa i naši trpaslíci a zanechali po sebe iba povesti a rozprávky. Jedna z nich je i táto.

Pri článku bola podpísaná *Al. Vilemová*

Milí Bystričania, ak aj vy máte doma nejaké staré fotografie, prípadne si z rozprávania pamätáte na nejaké príhody, ktoré sa viažu k našej obci, určite nám ich pošlite e-mailom alebo poštou. Budeme radi, ak sa s nimi podelíte aj s našimi ďalšími čitateľmi.

Redakcia

V budúcnosti uverejníme aj iné zaujímavé články z toho 73 ročného časopisu. Listy má už nažltnuté, natrhnuté ale jeho obsah je stále pútavý.

Barbora Besedičová

FEJTÓN

ŠE3ME SI NAŠU BYS3CU

Večer som sa vracal 3ezvy dopravným pros3triedkom 3dsať sedem z divadla. Dávali 3 ses3 od Čechova. Vystúpil som už za tmy a o nejakých 3násť metrov som pri belostnej stene načapal 3o vys3haných po3miskárov, ako sa chystajú nas3ekať na stenu svoje čarbanice, pričom zrejme nemienili še3ť farbami. Až ma s3asla 3aška a vy3skla vo mne pa3čná zlosť.

Jeden chudý ako 3eska, druhý v ufúľanom 3čku a tretí v ešte špinavšom sve3.Títo novovekí 3lobiti si myslia, že pa3a do svetovej 3lógie dejín umenia. Tam že sa nemusia vo3ať, veď sú prvo3edni s3ekací majs3 sveta. Samozrejme nejde o pa3čné umenie, ich čmáraniny sú 3umfom 3viálnosti, nepatria ani na obyčajnú la3nu. Je to proste proti 3ezvemu rozumu! Za takéto „diela“ by som im nedal ani suchú s3edku chleba. Namiesto 3ngeltu by si zaslúžili na3ať na ich tvá3 3kolóru pes3mi farbami, ktoré by sa nikdy nedali zo3ať.

Lenže ja na ich 3ky nenaletím, bár už mám s3ebro vo vlasoch. Bas3kuri motyka, pa3čne som zanadával. My nikdy nebudeme kmo3 ani 3edni bratia. 3afam rovno do čierneho, keď im hovorím: takých „umelcov“ ako vy by sa pa3lo vy3eskať po holej. Dajte si radšej vyše3ť tie 3 vaše mozgové bunky!

Najprv chceli z mojej pa3čnej kritiky vy3blovať. 3skali dve na 3 a spustili 3ádu, že oni sú 3búnmi slobodného umenia, preto by sa im každý 3bunál výtvarných kritikov mal pokloniť vo 3 vrhy a pripichnúť im víťaznú 3kolóru. Tak to vraj cítia hlboko vo svojom vnú3.

Hovorím im, ne3eskajte mi tu nezmysly, ihneď všetko zo3te a 3eľte preč zo sveta umenia. Š3kujte domov, lo3 jedni. Ale nie kdesi do okolia Ni3, ani Os3homu, ale rovno na 3nidad! Vyhlasujem vám neľútostný 3edny boj so snahou skán3ť vaše vraj umenie. Takí ako vy privediete umenie na psí 3dsiatok. Vážení grafiti, choďte pekne do dobre viete kde!

Text: (JG), Ilustračné foto: archív

ODIŠIEL OD NÁS DOBRÝ ČLOVEK

Vlado bol ročník 68, v slobode zrodený a slobodu hľadajúci. v muzike, v športe, v podnikaní, pri výchove detí, v cestovaní. Chcel si slobodu užívať, ale vedel ju aj brániť. Ozval sa v obci, v škole, na športovisku, na cestách aj necestách. Nikomu ju neupieral a naopak povzbudzoval nás mnohých, aby sme nechali veciam voľný priebeh, nechali aj iných vyjadriť svoj názor a pozorne počúvali. Veľa čítal, ale mal zažité, veľa zažil, ale nemusel veľa hovoriť, ak povedal, tak to platilo, ak to platilo, tak to malo cenu a ak to malo cenu, tak to malo hodnotu. Múdrosti. S Vladom bolo veľa vecí jednoduchších ako by boli bez neho. Preto sme s ním mnohí tak radi trávili čas, chceli sme ho pre seba. Uľahčoval nám život, a ešte aj brány vyrábal. Nie mreže, nie ploty, ale brány. Staval brány, ktoré sa na povel otvárali. Symptomatické. Sa priznajte, koľkí od neho máte brány. Brány Kristl. Našiel sa v tom, čo robil a robil to, čo ho bavilo. a rozdával nám ostatným rady: "Vykašli sa na to, škoda energie". On svojou energiou šetril. Púšťal sa do bitiek, ktoré vedel vyhrať. Bojovník. Až na tú jednu. Vyše tri roky nám dával nádej, že sa vráti posilnený a aj sa tak pár-krát stalo. Usekol drakovi prvú, druhú aj tretiu hlavu. Skúšal a učil sa spolu s doktormi ako na tú potvoru. Iní by to vzdali. Za ten čas by tá choroba zobrala 7 iných životov. Vlado bojoval aj za nás a posielal silný odkaz, že nie sme na svete na to, aby sme sa vzdávali, aby sme sklonili hlavu. Sme stvorení pre život, ide sa ďalej, hlásal, a až keď mu dochádzali posledné sily, tak sa utiahol. Vždy rozdával chuť do života, povzbudzoval všetkých okolo seba, aby si našli cieľ a vydali sa na cestu. Vlado sa svojho osudu nezľakol. Nestihli sme, popravde, nestihli sme všetko prerozprávať. Existuje hranica súkromia a intimity, existuje ja a Vy, existuje čiara medzi mne a Tebe, medzi pre mňa a Vám. Tú hranicu a čiaru lemuje ticho a Vlado sa odmlčal. Bolestivé a nakoniec zlovestné ticho. Pochopili sme, že ku každému začiatku existuje aj koniec, že jedno z mnohých opäť raz je posledný krát.

Vlado vždy stál na správnej strane. Vždy a kedykoľvek v diskusiách demokrat, v malých a zbytočných bitkách, ale aj vo veľkých a zásadných vojnách o dobrú vec bol na správnej strane. Vlado si nepotreboval tú správnu stranu hľadať. On už na začiatku vždy stál tam, kde bola pravda a nakoniec aj víťazstvo. "Modrí" z hokeja by o tom vedeli vyprávať. Pravdu nefarbil na šedo alebo trošku nabielo. Buď alebo. Zažili sme ho pomenovávať veci jediným správnym menom, ktoré našiel aj za nás. Nepotreboval veštecký guľu, mal briskný úsudok. Pravda sa rada snúbi s múdrosťou. Bolo pre mňa a určite aj pre Vás mnohých osviežujúce nechať si od Vlada poradiť. Veľa toho zažil sám a veľa zažíval aj s nami a za nás, poznal naše osudy a vnútro. Poznal a zdravil každého z Bystrice, zo Stupavy, zo Záhoria. Bude nám všetkým chýbať.

Dobrý človek. Každý z nás sa chce pri dobrom človeku zastaviť, spraviť jeho tempom pár krokov, chytiť ho za rukáv, pookriať. Dobrý človek priťahuje nás obyčajných ľudí, je vzácnosťou a nevšedným úkazom v dnešných ťažkých časoch. Vlado bol dlhé roky pre nás DOBROM na tomto svete. Kradli sme si ho pre seba, brali sme si ho domov, radi sme s ním diskutovali, počúvali ho a mnoho, mnohokrát mu dali z pravdu. Dnes je ale Vlado na inom brehu ak o my, odpútal sa, lebo bolesť bola veľká a smútok trval dlhé dni. Zobral tam na druhý breh so sebou veľký kus zla, ktoré kvári ľudstvo a berie aj tých najlepších. Zobral si na plecia toľko, čo inak traja neunesú a máva nám spoza silného prúdu a hlási "dobojované".

Dobrý človek sa rád delí o všetko, čo so sebou a v sebe nosí. Vlado sa išiel rozdať, vládal za troch, neukázal únavu, ale asi, asi sme mu počas jeho krásnych, ale krátkych 52 rokov života zobrali veľa síl. Každý po troške, len bolo nás veľa a Vlado dával, nešetril. On bol vždy vďačný za debatu, za názor, za emócie, za stretnutia, za výlety a popri tom udržiaval v partii dobrú náladu. Vždy sa spýtal, ako sa máme. Nemusel sa spýtať, ale chcel vedieť, že je v našom svete všetko v poriadku, že máme šťastných ľudí okolo seba. o mnohých si robil starosti pribudol mu nejeden strieborný vlas, ale neubudol mu. Musela prísť tá potvora. Obrala ho o bujnú hrivu, ale on si ju

Pri organizácii Country Rag Day na Plácku

Účastníci turnaja Záhorská hokejka

Z brigády pri stavbe hokejbalového ihriska

Vlado Kristl s florbalistami Šimonom Dudíkom a Jurajom Hvozdíkom

V tíme so synom Kristiánom a kamošmi z ulice

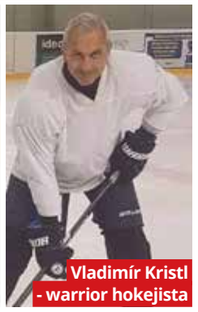
Vladimír Kristl - warrior hokejista

nechal dorásť. Veľakrát, znova a zas. Dohola a šediny, dohola a šediny, dohola.

Držať krok s Vladovými nápadmi nebolo jednoduché, ale bolo to osviežujúce. Výlety a dovolenky, lyžovačky a splavy, cyklistika a turistika, príroda, kopce a cudzie krajiny. S rodinou a s kamarátmi. U mamy na záhrade. Veľké plány a dlhé cesty, rýchle rozhodnutia a silné zážitky. Kopa fotiek a Vlado vždy s hrivou. My postupne bez vlasov a Vlado ofináč. Tancovačky a maškarné plesy, country v lese a rock na festivaloch. Stanovačky a prespávačky. Pohoda. S Vladom bola vždy pohoda a Pohoda bola vždy s Vladom. Tento rok Pohoda nebude. Nebude, lebo nie je Vlado.

Športovec, Hokejbal, hokej, tenis, turistika. Určite chcel, aby sme lietali a korčuľovali aj bez neho, aj keď jeho prihrávky budú chýbať. v kabíne ostane voľné miesto kapitána a aj po zápase neprepotený dres. Vlado nezbieral v zápasoch mínusky, ale v tejto sezóne to vyšlo inak. Sú zápasy, ktoré sa predlžujú. Prišiel ale zápas a všetci sme zostali stáť v nemom úžase a pozeráme na seba, čo sa to stalo. Vlado, čo sa to stalo? Je jasné, že tento zápas skončil predčasne. Vlado sa pobral do neba a my sa budeme trápiť sami. Zídeme sa, dáme dokopy zostavu, aj na fotku sa zoradíme, ale 1 miesto zostane prázdne. Nikto z nás sa na to miesto nebude tlačiť, prázdno na fotke.

Vlado, nemáme za Teba náhradu, ale vieme, že prestupy ku športu patria. Vybral si ťa do tímu Najvyšší a nejdeš do horšej ligy. Tam hore nad oblakmi potrebujú makačov, inšpiráciu, bojovníkov a ťahúňov. Potrebujú to tam udržiavať na poriadku a potrebujú niekoho, kto pozná pravidlá, vie podľa nich hrať a nehanbí sa za to. Budeš posilou, veľké plus a aj pre nás prísľub a nádej, že tam hore to bude bez faulov, fairplay a tímová hra.

Vlado, tam hore im povedz, že je tu na svete mimoriadne dobre. Daj im vedieť, že sa tu vieme zo života tešiť a že sme v Tebe mali neskutočne dobrého priateľa, akých je málo a že tu ostalo prázdno. Budeš v Bystrici a okolí chýbať veľa ľuďom. Budeš chýbať na svete, kde nie je dobra nikdy dosť. Sme vďační, že sme Ťa mohli spoznať. Samozrejme, že sa nevieme doplakať, lebo vidíme nespravodlivosť v tom, že už nie si. Ukáž im ten nedopitý pohár na stole, opretú hokejku v šatni a prázdne miesto na fotke, chýbajúceho manžela, otca a syna, kamaráta. Corona čas priniesol do Bystrice veľký minus. Mínus jeden výnimočný chlap. Ročník 68. Na tento ročník to bolo skoro. Odpočívaj v pokoji Vlado!

Vladimír Kristl sa narodil v Záhorskej Bystrici a celý svoj život bol mimoriadne činorodým človekom. Podnecoval okolie k aktivitám, dobrovoľníctvu, k organizovaniu života v obci na kultúrnom, športovom aj spoločenskom poli. Bol príkladom a prvým v rade. Pomáhal 8 rokov ako nezávislý poslanec v miestnom zastupiteľstve, viedol a pracoval v komisiách, bol od začiatku pri obnove školského areálu na Hargašovej ulici, pri zrode hokejbalového ihriska, jeho prestrešenia, pri nápade postaviť a odborne aj pri realizácii výstavby športovej haly, vždy ako fanúšik florbalistov Tsunami, mladých aj senior futbalistov, tenistov a stolných tenistov. v Bystrici dlhé roky organizoval a bez neho by nevznikli podujatia Záhorská hokejka, úprava ľadovej plochy, splavy v Čechách a Záhorácky širáčeк so Záhoráckymi lodenicami, Country Rag Day na Plácku, Záhorácky Country bál. Bol pri zrode pravidelnej ankety Športovec roka a za rok 2019 si prevzal ocenenie Aktívna osobnosť športu.

Je ťažko písať o Vladovi v minulom čase. Len nedávno (v minulom volebnom období) sme spolu, ako poslanci MZ v Záhorskej Bystrici, vedľa seba sedeli na rokovaniach miestnych zastupitelstiev.
Za ten čas, ale nielen vtedy, som Vlada spoznala ako čestného a charakterného človeka, človeka s racionálnym úsudkom, obetavého v rôznych aktivitách, vždy ochotného pomôcť, bojovať za správnu vec. Pre mňa to bol rovný chlap. Škoda, že bol. S úctou a tichou spomienkou.

Marta Liďáková

Roman Weinštuk

PAMIATKY V ZÁHORSKEJ BYSTRICI – POZNÁTE ICH?

Chodíme okolo nich možno aj denne. Sú samozrejmou súčasťou nášho života. No, čo o nich vieme? V našom seriáli vám ich postupne predstavíme.

FARSKÝ KOSTOL SV. PETRA A PAVLA

Barokovo klasicistický kostol je neprehliadnuteľnou dominantou Záhorskej Bystrice. Podľa vykonaných bádaní, je to tretí objekt na tomto mieste. Prvá zmienka o kaplnke zasvätenej sv. Petrovi apoštolovi je z roku 1332 v súpise pápežských desiatkov ostrihomského arcibiskupstva. Podľa zachovaných archívnych záznamov sa stavba kostola zasväteného už sv. Petrovi a Pavlovi datuje od roku 1534. Základný kameň kostola bol položený a posvätený 26. apríla 1803 za účasti veľkého počtu duchovenstva. Na slávnostnú konsekráciu čakal kostol až do 31. augusta 1834, keď ho slávnostne posvätil pomocný ostrihomský biskup Alexius Jordánsky. Veľkú zásluhu na vybudovaní kostola mal aj vtedajší farár Jozef Dergovič, ktorý v Bystrici pôsobil v rokoch 1801-1824. V kostole sa slúžili omše v staroslovienskom jazyku (r.1561), v chorvátskom jazyku do polovice 18. storočia, kňazi ako liturgický jazyk používali latinčinu po chorvátsky len kázali. Kostol sv. Petra a Pavla je jednoloďová barokovo klasicistická stavba so svätyňou ukončenou pravouhlým záverom. Loď je dlhá 20,80 m, široká 10,70 m, zaklesnutá tromi poliami pruskej klenby na pásoch dosadajúcich na rímsové hlavice zdvojených pilastrov a v rohoch na hlavice zalomených pilastrov. Loď kostola je presvetlená šiestimi veľkými oknami. Na južnej strane je bočný vchod do kostola. Veža kostola je vysoká 40 m, na vrchole je kríž vysoký 2 m. Vo zvonici sú zavesené štyri zvony odliate v roku 1925. Súčasné zariadenie interiéru kostola pochádza zo začiatku 20. storočia a vyznačuje sa málo vídanou slohovou a štýlovou jednotvrdosťou. Hlavný oltár je zasvätený sv. Petrovi a Pavlovi. Zhotovil ho v roku 1906 Jozef Kreuse z Banskej Štiavnice. Kazateľnica, oltár Božského srdce Ježišovho a oltár sv. Anny, pochádzajúce z roku 1917, sú dielom tirolského majstra Jozefa Rungaldiera. V nike severnej steny kostola je umiestený bočný oltár Ružencovej Panny Márie z roku 1915. Organ postavila budapeštianska filiálka firmy Rieger v roku 1902. Posledná veľká oprava interiéru kostola sa robila od roku 1998 a zavŕšená bola maľbou v roku 2004.

KAPLNKA SV. VENDELÍNA

Kaplnka stojaca pod Mástskym vŕškom, na spojnici ciest vedúcich do Stupavy a do Marianky, je jednou zo štyroch kaplniek v katastrálnom území Záhorskej Bystrice. Popri viacerých poľných krížoch, božích mukách a kaplnkách je táto kaplnka ďalším príkladom ľudového sakrálneho staviteľstva a dokladom bohatého duchovného a náboženského života Bystričanov v minulosti. Písomné pramene o jej vzniku mlčia, nespomínajú ju kanonické vizitácie farnosti z rokov 1755, 1782 ani z roku 1812. Jej existenciu máme doloženú na mape prvého vojenského mapovania, ktoré sa robilo v rokoch 1782 až 1785. Kaplnka má obdĺžnikový pôdorys, jej priečelie s troma vežičkami a mreža v portáli s lomeným oblúkom svedčia o neogotických úpravách v druhej polovici 19. storočia. V blízkosti kaplnky stojí božia muka, ktorá je pravdepodobne staršieho dáta.

Úcta k sv. Vendelínovi, patrónovi pastierov a dobytka, bola v Záhorskej Bystrici v minulosti veľmi živá, svedčí o tom aj socha sv. Vendelína na hlavnom oltári vo farskom kostole. Na sviatok sv. Vendelína, 20. októbra, sa ku kaplnke každoročne konala procesia. V roku 2007 bola kaplnka zásluhou Poľovného združenia obnovená a znovu požehnaná.

KAPLNKA SV. PANNY MÁRIE LURDSKEJ

Kaplnka stojí na miestne, kade viedol v minulosti pútnický chodník do Marianky. Historická kaplnka, ešte pred niekoľkými rokmi vsadená do prostredia polí a záhrad, sa dnes bezprostredne stretla s modernou výstavbou v lokalite pri Mariánskom potoku. Kaplnku dal v roku 1906 postaviť z vďaky za zázračné uzdravenie bystrický obyvateľ Michal Juračič a podľa súpisu fundácií farnosti daroval na ňu základinu vo výške 100 zlatých j Jeho potomkovia sa o kaplnku starajú dodnes. Kaplnka je jednoloďová stavba obdĺžnikového pôdorysu ukončená náznakom apsidy, zaklenutá klenbou. Fasáda kaplnky nesie znaky neogotickej architektúry. Pôvodná výzdoba a zariadenie interiéru sa okrem oltárnej menzy však nezachovali. Kaplnka bola obnovená a slávnosti požehnaná v roku 2003. V kaplnke sa podľa miestnych tradícií slúžievala svätá omša raz v roku na sviatok mena Panny Márie.

KAPLNKA SV. JÁNA KRSTITEĽA

Existenciu kaplnky sv. Jána Krstiteľa nám dokladá kanonická vizitácia farnosti Záhorská Bystrica z roku 1912. Postavená bola pravdepodobne v roku 1886 alebo krátko nato (fundácia na kaplnku vo výške 100 korún bola podľa súpisu základín farnosti založená 13. októbra 1886, donátor sa neuvádza). Ide o stavbu drobnej sakrálnej architektúry neskoroklasicistického slohu obdĺžnikového pôdorysu. Loď kaplnky je uzavretá polkruhovou apsidou. Podľa direktória farnosti sa každoročne konali na sviatok narodenia sv. Jána Krstiteľa, 24. júna, púte ku kaplnke. Vznik kaplnky je opradený závojom tajomstva a pôsobí takmer ako legenda. Podľa rozprávania predošlých generácií Bystričanov stojí kaplnka na mieste, kde istý sedliak pri poľných prácach našiel depot so zlatým nálezom. Časť nálezu si mala rodina údajne nechať a za časť bola postavená kaplnka zasvätená sv. Jánovi Krstiteľovi. V kaplnke bola podľa pamätníkov aj vyrezávaná socha sv. Jána. Pohnutý a zaujímavý osud mala kaplnka aj v dvadsiatom storočí. Pri hľadaní zvyšku nálezu bola v päťdesiatych rokoch 20. storočia, podľa tradovania, z kaplnky ukradnutá a zničená socha sv. Jána v domnienke, že je v nej ukrytý zvyšok pokladu.

Text a foto: Martin Besedič

DNES MÁME KORONU, PRED DVESTO ROKMI NÁS KVARILA CHOLERA

Infekčné choroby postihujúce ľudskú populáciu boli od nepamäti postrachom človeka a často zasahovali vo veľkých epidémiách a pandémiách obyvateľov usadlostí, dedín, miest, krajín a celých kontinentov. Významným spôsobom ovplyvňovali demografiu rozsiahlych oblastí a prinášali ľuďom nemalé utrpenie a bolesť.

Zmienku o infekčných chorobách nachádzame už v najstarších dokumentoch z obdobia staroveku, ale až do neskoršieho obdobia stredoveku sa človek chránil pred šíriacou sa hrozbou len primitívnymi prostriedkami, ktorých účinnosť bola na veľmi nízkej úrovni. Objavy baktérií, vírusov a parazitov koncom 19. a začiatkom 20. storočia však výrazným spôsobom prispeli ku skvalitneniu zdravotnej starostlivosti a ku kontrole takých závažných ochorení, akými boli cholera, mor, pravé kiahne, tuberkulóza, brušný týfus, ale aj chrípka, záškrt či detská obrna.

Z infekčných ochorení, ktoré v minulých storočiach boli príčinou vysokej úmrtnosti a opakovane postihovali obyvateľstvo na území dnešného Slovenska, odhliadnuc od čierneho moru v 14. storočí a novovekých morových epidémií, bola najhoršia cholera. Aj keď sa za „domovinu“ cholery považuje juhovýchodná Ázia, rozšírila sa aj do Európy, Afriky a Ameriky a vyžiadala si vždy veľké obete. Prvé záznamy o cholere pochádzajú od Hippokrata, otca medicíny, z obdobia 400 rokov pred Kristom. Cholera sa vyznačuje rýchlym nástupom sprevádzaným prudkou vodnatou hnačkou a tiež zvracaním, čím odchádza z ľudského tela až 24 litrov vody a solí za deň, čo spôsobuje zlyhanie životných funkcií a rýchlu smrť. Keďže pôvodca cholery, baktéria Vibrio cholerae, nemá v prírode okrem človeka iného hostiteľa, jej šírenie tak zabezpečuje po celej zemeguli len človek. Už v minulosti sa pozorovalo, že cholera sa šírila pozdĺž obchodných ciest a tiež ciest pútnikov, predovšetkým z juhovýchodnej Ázie na Arabský polostrov do Mekky a Mediny. Odtiaľ ju potom pútnici, ale aj obchodníci, zaniesli do južného Ruska, ďalej do Európy a do Afriky.

V Európe putovala obchodnými cestami na západ a cez Atlantický oceán sa preniesla do Ameriky. Mestá s veľkými námornými, ale aj riečnymi prístavmi boli vždy prvé, kde sa cholera objavila. Šírenie pandémií cholery umožňovali aj časté vojenské konflikty a presuny vojsk. Z Európy sa cholera vytratila okolo roku 1500 a až do roku 1817 sa neobjavila. Od roku 1817 sa však aj vďaka novým poznatkom o šírení cholery a nových opatreniach zamedzujúcich jej šírenie zaznamenalo celkom 7 pandémií. Strednú Európu, Záhorskú Bystricu nevynímajúc, najviac zasiahli druhá, tretia a štvrtá pandémia.

Záznamy vo farskej matrike poskytujú cenné informácie o prechode cholery cez našu obec. Treba uviesť, že aj keď hovoríme o jednej pandémii v určitom časovom intervale, v jej priebehu sa môže vyskytnúť aj viacero väčších alebo menších epidémií.

Nákaza sa v Bystrici objavila na jeseň 1831. V tomto období pôsobil v Záhorskej Bystrici farár Jozef Tainczner. Podľa záznamov v matrike pochovaných zomrelo od októbra do začiatku decembra toho roku 98 obyvateľov obce. Zomierali postihnutí všetkých vekových kategórií od malých detí až po starších Bystričanov. Najmladšie bolo polročné dieťa a najstarší 69-ročný obyvateľ. Väčšina z nich zomrela v októbri, celkovo 84 ľudí. Starostlivosť o postihnutých a zabezpečenie pohrebu si vyžadovali veľké úsilie a tak zaopatriť a pochovávať zomrelých pomáhali pátri kapucíni a františkáni z Bratislavy. Len v jediný deň, 17. októbra, sa konalo v Záhorskej Bystrici 9 pohrebov zomrelých na choleru. Pokiaľ ide o sociálny status obetí, ako sú zaznamenané v matrike, boli medzi nimi všetky vrstvy obyvateľstva od najchudobnejších (želiari, domkári) až po majetnejších (bohatší sedliaci, remeselníci, správca lesa, notár, ctihodný slobodný pán). Na vzniknutú situáciu reagovali aj štátne a stoličné orgány, často za prítomnosti vojska. Armáda zabránila začiatkom septembra aj konaniu púte v Marianke. Zatvorené boli aj kostoly a bohoslužby sa konali v poľných podmienkach. Obmedzený bol pohyb osôb a zakázané boli aj trhy. Nakazení často odmietali liečbu a odchádzali umrieť do lesov alebo do polí, aby neohrozili členov svojej domácnosti.

V decembri roku 1831 cholera ustúpila a až do roku 1836 sa neobjavil ani jeden prípad. Po piatich rokoch sa však v auguste 1836 prekvapujúco vrátila. Len v auguste jej za obeť padlo 35 obyvateľov, opäť vo veku od najmenších detí až po starcov a starenky. v septembri potom zomrelo 23 obyvateľov, pričom posledný prípad je zaznamenaný 20. septembra. A tak, ako sa rýchlo objavila, tak rýchlo aj zmizla. Ale opäť len na niekoľko rokov. Objavila sa v máji 1849 a zotrvala celé leto až do začiatku septembra. Vrchol dosiahla v júli a postupne ustupovala až do začiatku septembra. Jej priebeh, pokiaľ ide o počet obetí, však nebol taký prudký. Najviac ich zomrelo v týždni od 19. do 25. júna, a to 12 ľudí. Celkovo jej v tejto vlne podľahlo 35 obyvateľov Záhorskej Bystrice.

Pri tejto epidémii bolo prekvapujúce, že nezasiahla obyvateľstvo koncom leta a začiatkom jesene ako predchádzajúce epidémie, ale už začiatkom leta a zotrvala až do začiatku jesene. Počet zomrelých však bol nižší než v predchádzajúcich jesenných vlnách. Bolo to iste aj zásluhou skúsenosti obyvateľov, ako sa chrániť pred ňou, ale aj vďaka klimatickým podmienkam, pri ktorých suché leto vytvára tvrdšie podmienky pre prežitie pôvodcu cholery Vibrio cholerae a jeho šírenie prostredníctvom vody. V období II. pandémie, medzi rokmi 1831 – 1849 mala obec približne 1 200 obyvateľov a na choleru ich zomrelo 191.

Tretia pandémia sa začala roku 1852. Prvé štyri prípady cholery sa v Záhorskej Bystrici objavili koncom augusta a začiatkom septembra 1855. Potom akoby nastal pokoj až do začiatku októbra. V októbri 1855 však zomrelo na choleru 13 obyvateľov a opäť po jednomesačnej prestávke sa objavili ešte tri prípady. Potom cholera ustúpila a v najbližších rokoch sa skončila aj tretia pandémia.

Štvrtá pandémia sa začala v roku 1863. V Záhorskej Bystrici sa objavili prvé dva prípady cholery v auguste 1866. V septembri však už zomrelo na choleru 39 obyvateľov. Podobne, ako v predchádzajúcich rokoch, zomierali deti, mladí obyvatelia, ale aj starší vo veku nad 60 rokov. V októbri potom ešte zomrelo 12 obyvateľov Záhorskej Bystrice a cholera sa opäť vytratila na päť rokov. V Záhorskej Bystrici sa objavila v septembri 1870, kedy bol zaznamenaný prvý prípad a v októbri potom pribudlo ďalších 22 prípadov úmrtia na choleru. Tieto prípady už zapísal vo farskej matrike stupavský kaplán Štefan Rozsíval, ktorý pre chorobu farára Jozefa Tainczner spravoval ako administrátor bystrickú farnosť.

Piata pandémia sa začala v roku 1881. Jej rozmery však boli podstatne menšie, pretože cesta, ktorou sa šírila do Európy, išla južnejšie od ciest predchádzajúcich troch pandémií, a preto na území súčasného Slovenska už nespôsobila také výrazné straty na životoch.

Podstatou preventívnych opatrení proti cholere v 19. storočí boli izolácia postihnutého a tiež pochovávanie zomrelých vo vyhradenom priestore a nie na cintoríne, na ktorom pochovávali ostatných zomrelých. V Záhorskej Bystrici bol vyhradený pozemok pre cholerový cintorín v lokalite Krče, neďaleko križovatky dnešnej Bratislavskej a Tatranskej ulice. Toto pohrebisko máme zaznačené na mape okolia Stupavy z roku 1837 a existovalo aj pri tvorbe novej katastrálnej mapy v roku 1872 po parcelácii bývalých zemepanských majetkov. Neskoršie vo väčších mestách nariaďovali mestské správy budovanie tzv. cholerových barakov, do ktorých sústreďovali postihnutých cholerou a kde sa im poskytovala pomoc na základe skúseností s liečbou získaných v predchádzajúcich epidémiách. V tom období sa zaviedla aj hlásna povinnosť prípadov podozrivých z nákazlivých chorôb, medzi ktorými sa v zozname nachádzala aj cholera.

Posledné úspechy zaznamenala v boji s cholerou v polovici minulého storočia liečba založená na podávaní vody a solí do ľudského organizmu v množstve, aké stratil postihnutý vodnatou stolicou. Túto liečbu možno poskytnúť podávaním roztoku do žily alebo aj podávaním vhodných nápojov. Zatiaľ, čo pred jej objavením zomieralo zo 100 postihnutých 75 – 80 pacientov, po zavedení tejto tzv. vnútrožilovej alebo orálnej rehydratačnej terapie zomieral zo 100 postihnutých menej než 1 pacient. Tieto opatrenia prispeli k obmedzeniu šírenia cholery medzi obyvateľstvom, a preto už nepredstavuje takú hrozbu pre krajiny s rozvinutým sociálne ekonomickým a hygienickým štandardom. V rozvojových krajinách ale nedostatky v tejto oblasti, posilnené ešte prírodným katastrofami ako sú zemetrasenia, povodne, vojnové konflikty, stále vytvárajú vhodné podmienky, aby sa cholera šírila a predstavovala vážnu hrozbu pre obyvateľstvo.

V spolupráci s Prof. Ivanom Čižnárom
a na základe jeho podkladov
spracoval Martin Besedič

20 %
ZĽAVA
na brány a dvere **KRUŽÍK**
a na všetky **zámočnícke výrobky**

zľava **20 eur** alebo
ovládač zdarma pri kúpe brány

Akcia platí do 30. 6. 2020

Menton SK

Zavolajte nám:
02 / 6545 8131-3

Napíšte nám:
brany@menton.sk

Alebo navštívte našu predajňu
v Záhorskej Bystrici:
Gbelská 19

www.menton.sk

MFK ZÁHORSKÁ BYSTRICA V ČASE PANDÉMIE

Koronavírus ovplyvnil dianie i v našom klube, zastavil sa čas no iba na oko...

Pre našich hráčov (U13 a U15) sme vypracovali tréningový plán, určený na individuálne trénovanie v domácom prostredí. Spätnou väzbou pre nás bolo zasielanie fotiek a videí, kde nám naši zverenci dokazovali, že si sem-tam aj zatrénujú. Idividuálnym tréningom sme chceli dosiahnuť, aby sa hráči udržiavali v akej-takej kondícii, aby nestratili to, na čom sme v prípravnom období pracovali. Niektorí hráči denno-denne posielali dôkaz o tom, ako na sebe tvrdo pracujú.

Počas tejto výluky sme pravidelne dostávali správy typu – kedy budeme môcť vybehnúť na futbalové ihrisko? Na túto otázku sme však nedokázali odpovedať, no dúfali sme, že čoskoro. Zhruba po mesiaci a pol prišla prvá pozitívna správa z krízového štábu, ktorá nám oznámila, že za prísnych bezpečnostných opatrení budeme môcť opäť trénovať. Táto správa nás a hlavne hráčov nesmierne potešila.

My, v MFK, sme ani na chvíľu neváhali a hneď, ako to bolo možné, sme sa pustili do tréningového procesu. Postupne sme rozbehli tréningy vo všetkých vekových kategóriách. Samozrejme sme sa riadili pokynmi, ktoré vydala vláda a spresnil slovenský futbalový zväz (trénovanie po skupinkách, dodržiavanie odstupov, dezinfekcia rúk i športových pomôcok). S bezpečnostnými pravidlami sme najskôr oboznámili rodičov, neskôr samotných hráčov priamo na ihrisku. Rodičia privítali túto možnosť – zapojiť detí do tréningového procesu všetkými desiatimi, aspoň na chvíľu sme ich odbremenili. Hneď na prvých tréningoch bolo na hráčoch vidieť, ako veľmi im futbal chýbal. Takú dochádzku, akú momentálne evidujeme hlavne u tých starších, nemávame ani za normálnych okolností. Viac ako 80 bystrických detí opäť s nadšením pobehuje po futbalovom ihrisku.

Ďalšia dobrá správa prišla otvorením štvrtej fázy uvoľňovania bezpečnostných opatrení. Toto otvorenie nás zbaví rúšok, konečne budeme môcť trénovať vo veľkom, nielen v skupinkách a s nadšením sme uvítali, že si môžeme opäť zahrať futbal, ktorý nám všetkým tak veľmi chýbal.

Jozef Prokop

Pri tréningoch dodržiavame všetky obmedzenia

V POHYBE AJ POČAS KARANTÉNY

Deň, keď sme prerušili činnosť nášho občianskeho združenia City Kids, si pamätáme veľmi dobre. S ťažkým srdcom, ale bez váhania, sme prerušili všetky naše krúžky, aby sme urobili to najlepšie pre naše deti.

Celé dni sme však premýšľali nad spôsobom, ako v deťoch naďalej budovať lásku k športu a k tancu. Pohyb predsa nie je viazaný iba na športovú halu či ihrisko. Chceli sme, aby sa deti hýbali aj doma, v obývačkách, na dvoroch a hlavne, aby sa hýbali aj s rodičmi. Nič nie je jednoduchšie, ako ísť deťom príkladom. Ukázať im, že šport a pohyb je prirodzená a veľmi potrebná súčasť života.

Začali sme teda s našou početnou rodinou City Kids komunikovať na diaľku, cez sociálne siete. Pre deti sme vyhlásili niekoľko súťaží a výziev, kde mohli preukázať svoju tvorivosť a šikovnosť. Deti sa zapájali a my sme boli veľmi šťastní, že si aj doma precvičujú to, čo sa naučili na našich krúžkoch. Skúsili sme aj tréningy cez Zoom a deti si spoločne užili hodinu tanca.

Denne sme dostávali veľa fotiek a videí, ktoré boli dôkazom toho, aké šikovné deti máme v Záhorskej Bystrici. My sme ich s hrdosťou uverejňovali na našich stránkach.

Pohybom sme sa snažili motivovať aj staršie deti. Na Facebooku a Instagrame sme im ponúkli niekoľko tréningov, kde si každý mohol nájsť to svoje a urobiť niečo pre svoje telo a zdravie. Spätná väzba ukazuje, že to malo zmysel a sme radi, že sa nám podarilo nakopnúť k cvičeniu aj vekovú kategóriu, ktorú je veľmi ťažké zaujať. Nezabudli sme ani na rodičov, ktorí počas tohto obdobia potrebovali tiež priestor na odreagovanie sa. V našej skupine FitMamičky City Kids a FitBody City Kids sme vysielali množstvo tréningov aj naživo. Vytvorila sa tam úžasná skupinka žien, ktorá sa navzájom motivuje a nehľadá výhovorky, ale spôsoby, ako si vytvoriť čas aj pre seba. Cvičenie predsa nie je len o spevňovaní tela, ale prináša nám psychickú pohodu a pozitívnu energiu.

Sme hrdí a spokojní, že sa nám podarilo aj počas týchto ťažších dní udržať naše City Kids aktívne. Robili sme to s láskou k športu, k pohybu a s láskou k vám. Hnacím motorom pre nás boli a vždy budú úsmevy a spokojné tváre detí a rodičov.

Mnohí z nás objavili v tomto období veľký prínos pohybu a veríme, že v tom budeme všetci naďalej pokračovať a podporovať v tom aj deti a mládež.

Tešíme sa opäť na dni plné smiechu a radosti v City Kids.

Text a foto: Ivka Moková, City Kids

Naša Bystrica	nosná časť strechy	1	Pomôcky: aam, ichor, ELIT, ipo	africký vták podobný bocianovi	len	letecký oddiel (skr.)	značka kozmetiky	Naša Bystrica	choroba kĺbov	značka kvality múky	provincia Portugalska	orgány zraku	smerom zvnútra
kilopond (zn.)			meno Emílie					rodisko					
MPZ Rumunska			kraj na Slovensku vokalizovaná predložka					3 popravca					
zvernica (zast.)						ruská rieka pracoval s pluhom				jednotka citlivosti filmov kanál			
čira tekutina					osobné zámeno oblečenie				EČV Senice Eurohotel (skr.)			4	mužské meno (8.3.)
Naša Bystrica	vrch nad Nitrou pás tkaniny, stužka						súčasť luku alkoholický nápoj						
MZ Slovenska			oznámil úradom stal sa nehybným					bol v plameňoch priestor pri dome					
vyťahuj meč				dovozca súčiastok odevná tvorba (skr.)					veľká drevená nádoba klavír (skr.)				
patriaci ujkovi						domáce meno Evy druh hmyzu					kód Jordánska utekanie		
jeden zo zmyslov					sklon dvoch čiar nuž, teda, po česky					berýlium (zn.) 1. pádová otázka			zľahka plesol (expr.)
indonézska objemová miera				krv bohov (mytol.) pomoc (hov.)					prejav úcty, pocta kuchynská nádoba				
Naša Bystrica	citoslovce pritakania	patriaci Ernovi typ auta Fiat						smela, mala dovolené samec kozy					
2										?	Európsky pohár (skr.) Istrobanka (skr.)		
pseudonym Schopfera					Mohamedov radca					šípový jed			
ruský polostrov					grécke písmeno					ples			